

Accidenser o. s. v. og Præsterne komme slet ikke paa fast Løn, selv om dette Lovforslag gennemføres. Han erkendte det jo ogsaa senere hen i sine Betragtninger og mente, at Lovforslagets Formaal var at opretholde Præsternes Indtægt i uformindstet Grad. Nej, det er slet ikke Lovforslagets Formaal, thi hvis det var det, saa behøvede Lovforslaget ikke at fremkomme. Dersom Lovforslaget ikke fremkom, vilde Præsternes Løn jo selvfølgelig blive opretholdt i uformindstet Grad. Dersom Lovforslaget ved Siden af at skaffe Jord til Arbejderne gik ud paa at formindste Præsternes Lønning, ja saa var det Formaalet for Lovforslaget at gøre noget til at forandre det bestaaende, men det kan ikke være et Formaal for Lovforslaget at bibeholde det bestaaende, det behøve vi intet Lovforslag til. Jeg maa nu tilstaa, at jeg har virkelig heller aldrig tænkt mig eller haft til Hensigt at Lovforslaget skulde virke hen til at skaffe Plads til Gaardmænds Børn, Sønner og Døttre. Det er første Gang kommet i mine Tanker, efter at jeg nu har hørt det ærede Medlem. Men jeg vil dog trøste ham med, at det kan jo være, at det vil give Plads for nogle af dem, men saa hindrer det jo, at de fordrive Husmandsbørn fra de nuværende Husmandsbrug, og saa har det jo den gode Side, at Husmandsbørn blive fremdeles i de Husmandsbrug, de hidtil have haft. Men jeg vil tilstaa, at jeg har slet ikke betragtet det som Lovforslagets Opgave, vi have ikke haft Øje paa Gaardmændsbørnene, den Gang vi affattede det. Det ærede Medlem talte bestandig om 10 Tdr. Land som noget, der kunde blive passende for en saadan Gaardmands søn, men det ærede Medlem maa huske paa, at der kommer Hartkornet til at danne Grænsen. $\frac{1}{4}$ Td. Hartkorn vil paa Volland-Falster svare til 3—4 Td. Land, medens det ovre i Sjælland og maaske ogsaa paa Sjælland kan komme op til 10 Td. Land, altsaa de 10 Tdr. Land begrænses yderligere ved $\frac{1}{2}$ Td. Hartkorn. Dersom de saa 10 Tdr. Land, bliver den Jord saa meget mindre værdifuld. Jeg vil ogsaa fremhæve over for Bemærkninger fra anden Side, at det kan have nogen Betydning omkring i Landsbyerne, at der er flige Husmandsflodder paa 3—4—5 Tdr. Land, som nok kunne føde en jævn Husmandsfamilie, der dog alligevel i paakommende Tilfælde kan ofre nogle Arbejdsdage til større Landbrugsbedrifter. Der er Tider, hvor saadanne Landbrug kunne have et eller andet for, hvor det er nødvendigt at samle en Del Folk, og da kan en saadan Husmand med velvillig Imødetommen over for en Nabo hjælpe til i en Dag

eller to, hvad der kan have sin store Betydning. Over for det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 2den Valgkreds (S. Hage) skal jeg sige, at der jo slet ikke er eller kan være Tale om at gøre Ofre ved dette Lovforslag. Det har ikke været Forslagsstillernes Mening. Det er aabenbart, at man forlanger jo ikke andet end, at Jorden skal betales med fuld Værdi efter Taksation. Et andet Spørgsmaal er, om man finder denne Taksationskommission, Lovforslaget foreslaar, betryggende, men der vil jo kunne træffes Sikkerhedsregler for det under Sagens videre Behandling, dersom man kunde komme overens om en anden Sammensætning. Den ærede Minister mente, at det sidste Stykke af § 1 kunde godt gaa ud, fordi den Ret til at bortfælgge Præstegaardsjorder har Ministeriet hidtil haft. Ja, men jeg vil dog sige den ærede Minister: Ikke ganske uomstridt, vi have herfra just aldrig fundet det billigt eller rigtig, at Ministeriet benyttede denne Ret. Præstegaardsjorderne ere jo oprindeligt komne frem som bærende Grundlag for Præsternes Lønning, og set rigtig til, er det næppe konstitutionelt forsvarligt at forrykke dette Grundlag uden med Lovgivningsmagtens Samtykke. Jeg ved ganske vist, at man har folgt Præstegaardsjorder, men jeg ved ogsaa, at der har været nedsat en parlamentarisk Kommission for en 3, 4 à 5 Aar siden, netop paa Grund af, at man administrativt har gjort et saadant Skridt. Det førte ganske vist ikke til noget. Det ærede Medlem for Præstø Amts 1ste Valgkreds (S. Scavenius) ler ad det; jeg skal da bemærke, at vor Indsigelse herfra over for ham saa vel som over for de andre Ministre har i de sidste Aar været uden al Betydning. Man har sat sig ud over alle Hensyn i den Retning, saa det undrer mig ikke, at det ærede Medlem ler. Jeg vil imidlertid haabe, at den ærede Kultusminister vil tage stensomt Hensyn til de Døfter, der mulig komme frem her i Tinget, og jeg tillader mig ikke at tvivle derom. Det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds (Scharling) bemærkede, at Præsterne vanskelig kunne føre det fornødne Tilsyn med Forpagtingen, og deri har han vistnok Ret. Jeg tror, at naar Ministeriet har benyttet sin administrative Myndighed til at give Tilladelse til at forpagte Præstegaardene ud, saa er der dermed stet en Forringelse af Præstekaldene, af Præstegaardsjorderne, fordi disse, som der blev antydnet af den sidste ærede Taler, gaa tilbage under Forpagtingen. Det er jo i Reglen saaledes, at disse Jorder forpagtes bort til en Nabo og altsaa drives fra hans Gaard i Stedet for, at naar der boede en Mand og drev dem paa